

**Національний університет фізичного
виховання і спорту України**

Мирослав Дутчак

**ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ
ЗАЛУЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО
МАСОВИХ СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ**

ПЛАН

- 1. Сутність, мета та класифікація масових спортивних заходів.**
- 2. Етапи організації та проведення масових спортивних заходів.**
- 3. Структура положення про масові спортивні заходи.**

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Дутчак М.В. Спорт для всіх в Україні: теорія та практика / М. В. Дутчак. – К.: Олімпійська література, 2009. – 279 с.**
- 2. Литвиненко С. Н. Спорт для всех: социально-педагогические технологии / С. Н. Литвиненко. – М.: Теория и практика физической культуры, 2005. – 368 с.**
- 3. Починкин А. В. Менеджмент в сфере физической культуры и спорта: учеб. пособие / А. В. Починкин. – 2-е изд., доп. и перераб. – М. : Советский спорт, 2010. – 264 с.**

Масові спортивні заходи

(в нормативно-правових документах їх визначають як фізкультурно-оздоровчі заходи) – одна із програм взаємодії людини та інших суб'єктів системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності (зокрема, такої її складової як спорт для всіх), що передбачає залучення певної особи до загальнодоступної змагальної діяльності, що відповідає віку, статі, рівню підготовленості учасників.

Визначені заходи визначаються як масові здебільшого не за кількістю учасників, хоча цей показник є важливим для системи спорту для всіх, а за рівнем їх доступності для широких мас населення:

- **всі бажаючі повинні мати можливість взяти участь у таких заходах без будь-якого відбору та обмежень;**
- **мінімізуються вимоги до екіпіровки та обладнання без втрат для безпеки;**
- **застосовуються спрощені правила змагань та інші механізми приваблення людей).**

Змагальна діяльність в системі спорту для всіх, спрямована не на визначення кращих спортсменів як це має місце в аматорському спорті та у спорті вищих досягнень, а покликана стати, передусім, механізмом формування, підтримки та задоволення інтересу людини до рухової активності як важливої складової здорового способу життя.

Для вирівнювання можливостей різного контингенту у змаганнях в системі спорту для всіх **застосовують гандикапи** (перевага слабшим, що передбачена в умовах змагань), **фора** (перевага, що її сильніший учасник добровільно надає слабшому), **коефіцієнти вирівнювання та заохочувальні очки**, а також – **заохочення всіх учасників** без врахування результатів їх участі у змаганнях.

Участь у змаганнях спорту для всіх обумовлюється виключно бажанням індивіда та є повністю добровільною, команди можуть утворюватись на довільній основі, не вимагається наявності тренера, представника команди.

Враховуючи високу емоційність змагальної діяльності у спорті для всіх, тут необхідно запобігати прагненню учасників «не поступитись», «обов'язково перемогти», «виграти любою ціною» тощо. Оскільки, це негативно може впливатиме на організм учасників. Обов'язковими є правила змагань, хоча і спрощені, та обслуговування таких змагань спортивними суддями.

Мета масових спортивних заходів – це залучення людей до загальнодоступної рухової активності змагальної характеру, що сприяє формуванню, підтримці та задоволенню інтересу особи до оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Масові спортивні заходи:

- загальнодоступні спортивні змагання;
- спортивні фестивалі та свята.

Загальнодоступні спортивні змагання – це масові спортивні заходи, що передбачають проведення змагань з певних видів спорту (футбол, волейбол, стрітбол, пляжний волейбол, футзал та інші).

Спортивні фестивалі та свята – це масові спортивні заходи, що мають в основному агітаційну функцію та включають широкий спектр різних видів рухової активності; носять характер шоу (яскраве, привертає увагу та розраховане на зовнішній ефект). В ході таких заходів практикується проведення показових виступів провідних спортсменів.

Наприклад, «Олімпійський день», «Тато, мама, я – спортивна сім'я», «Спорт для всіх – радість життя», «Олімпійське піто» різноманітні естафети та інші

Масові спортивні заходи набувають статусу офіційних в тому випадку, коли вони включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів України, календарних планів із культурно-оздоровчих і спортивних заходів Автономної Республіки Крим, областей, районів, міст, селищ та сіл. Такі плани затверджуються до початку кожного календарного року відповідними органами виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту. Заходи, які включені до вказаних календарних планів, можуть бути профінансовані з державного чи місцевого бюджетів.

Масові спортивні заходи мають бути здебільшого одноетапними: одночасно відбуваються у різних населених пунктах держави за активної інформаційної підтримки на всеукраїнському рівні.

За формою проведення вони можуть бути очними (проводитись безпосередньо для всіх учасників у місцях масового відпочинку людей та в інших пристосованих місцях), або заочними (учасники чи команди змагаються між собою на відстані за перепискою, через Інтернет фіксуючи певні показники

За формою проведення масові спортивні заходи класифікуються на:

- **одноразові та традиційні;**
- **одноденні та багатоденні.**

В залежності від умов визначення переможців загальнодоступні спортивні змагання можуть бути:

- **особистими** (визначаються переможці серед окремих спортсменів);
- **особисто-командними** (визначаються переможці серед окремих спортсменів та команд);
- **командні** (визначаються переможці серед команд спортсменів).

В організації та проведення масових спортивних заходів виділяють три етапи:

- 1) підготовчий етап;**
- 2) основний етап;**
- 3) заключний етап.**

Підготовчий етап.

Для включення масового спортивного заходу до відповідного календарного плану фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів організатору необхідно завчасно (до травня року, що передує року проведення заходу) подати до центрального органу виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту чи до структурного підрозділу з питань фізичної культури і спорту обласних, районних держадміністрацій, органів місцевого самоврядування відповідну заявку та орієнтовний кошторис проведення заходу із зазначенням обсягів необхідного бюджетного фінансування.

Підготовчий етап.

За 4-6 місяців до початку заходу організатор створює **організаційний комітет**, який здійснює роботу за такими напрямками:

1. Організація змагальної діяльності:

- підготовка та затвердження **положення про захід**;
- формування **суддівської колегії** для обслуговування змагальної діяльності та забезпечення дотримання учасниками встановлених правил змагань, а також організація роботи цієї колегії;

Підготовчий етап.

За 4-6 місяців до початку заходу організатор створює **організаційний комітет**, який здійснює роботу за такими напрямками:

1. Організація змагальної діяльності:

- розробка **сценарію урочистого відкриття та закриття** масового спортивного заходу, а також **детальної програми його проведення**, організація **збору та обробки заявок** на участь у цьому заході;
- складання **списку почесних гостей та спонсорів** заходу, їх запрошення та підготовка для них спеціальної програми;
- визначення **обсягу робіт та здійснення підбору й інструктажу волонтерів.**

Підготовчий етап.

2. Вирішення фінансових питань.

Важливою складовою підготовчого етапу є складання **кошторису витрат** на проведення масового спортивного заходу:

- оплата роботи суддівської колегії, медичного та обслуговуючого персоналу;
- оренда місця проведення заходу;
- витрати на підготовку місця проведення заходу, оренду чи придбання спортивного обладнання та інвентарю;
- забезпечення транспортних послуг;

Підготовчий етап.

2. Вирішення фінансових питань.

Важливою складовою підготовчого етапу є складання **кошторису витрат** на проведення масового спортивного заходу:

виготовлення афіш, програм, протоколів та інших матеріалів;

придбання грамот, медалей, пам'ятних подарунків та призів, іншої нагородної атрибутики;

придбання канцелярських товарів, спеціальної форми для суддівської колегії, а також у разі потреби й можливостей окремих елементів спортивної екіпіровки для учасників.

Підготовчий етап.

2. Вирішення фінансових питань.

Для покриття витрат на підготовку та проведення масового спортивного заходу організатор може залучати бюджетні асигнування та позабюджетні (спонсорство та фандрейзінг, внески учасників).

Підготовчий етап.

Робота зі спонсорами та благодійниками включає такі складові:

розсилка потенційним партнерам листів, що роз'яснюють суть майбутнього заходу та запрошують надати допомогу у його проведенні;

проведення переговорів з фірмами та організаціями, що виявили інтерес до масового спортивного заходу;

конкретизація умов надання допомоги та укладання, у разі необхідності, відповідних угод.

Підготовчий етап.

3. Інформаційне забезпечення.

Під час підготовки масового спортивного заходу повинен бути розроблений та реалізований **план інформаційного забезпечення.**

Підготовчий етап.

План інформаційного забезпечення

включає:

розробку та розповсюдження афіш;

проведення прес-конференцій;

виготовлення аудіо- та відеороликів про захід, що планується провести;

попереднє інформування про нього через засоби масової інформації мешканців населеного пункту, регіону чи країни;

організація висвітлення журналістами проведення заходу та його підсумків.

Підготовчий етап.

- 4. Вирішення технічних питань**, зокрема:
 - визначення місця проведення змагань та укладання відповідних угод (чи отримання дозволів) на його використання;**
 - транспортування обладнання до місця проведення заходу та зворотно;**
 - монтаж-демонтаж обладнання;**
 - підготовка і розмітка майданчиків, дистанцій тощо;**
 - радіофікація місця проведення заходу;**

Підготовчий етап.

4. Вирішення технічних питань, зокрема:

виготовлення чи придбання, в разі
необхідності, обладнання, якого не
вистачає;

підготовка місць для переодягання
учасників змагань;

організація прибирання місця проведення
заходу, встановлення достатньої
кількості смітників, біотуалетів тощо;

підбір обслуговуючого персона,
організація його роботи.

Підготовчий етап.

5. Забезпечення безпеки, для чого необхідно:

налагодити медичне обслуговування як для учасників, так і для глядачів, а також, в разі необхідності, передбачити чергування машин «Швидкої допомоги»;

з органами внутрішніх справ вирішити питання охорони громадського порядку;

отримати, у разі необхідності, відповідні погодження та дозволи від пожежної охорони та служб повітряної безпеки.

Підготовчий етап.

5. Забезпечення безпеки, для чого необхідно:

налагодити медичне обслуговування як для учасників, так і для глядачів, а також, в разі необхідності, передбачити чергування машин «Швидкої допомоги»;

з органами внутрішніх справ вирішити питання охорони громадського порядку;

отримати, у разі необхідності, відповідні погодження та дозволи від пожежної охорони та служб повітряної безпеки.

Підготовчий етап.

6. Організація громадського харчування.

Під час масового спортивного заходу, особливо у весняно-літній період, необхідно передбачити роботу необхідної кількості торговельних пунктів, в яких будуть пропонувати достатню кількість питної води та відповідні продукти харчування. Асортимент харчових продуктів необхідно узгодити із санітарно-епідеміологічною службою.

Необхідним підготовчим елементом є організація харчування та банкету для почесних гостей.

Основний етап у підготовці і проведенні
масового спортивного заходу.

Основний етап передбачає **безпосереднє
проведення заходу**, скоординовану
діяльність організаційного комітету та
суддівської колегії.

Заключний етап.

На цьому етапі здійснюється **підготовка звітної документації** про проведення заходу (звіт голови суддівської колегії, фінансові звітні документи тощо), проводиться підсумкова прес-конференція.

Важливо також **направити листи-подяки** партнерам, які допомагали організатору підготувати і провести захід.

У статті 45 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» визначено, що
вимоги до змісту положення
(регламенту) про офіційні
фізкультурно-оздоровчі заходи або
спортивні змагання затверджуються
центральним органом виконавчої
влади у сфері фізичної культури і
спорту.

Вимоги до змісту положення
(регламенту) про офіційні
фізкультурно-оздоровчі заходи або
спортивні змагання, **затверджені**
наказом Мінсім'ямолодьспорту від
06.08.2010 р. № 2659, що
zareєстрований в Мін'юсті 01.09.2010
р. за № 766/18061.

Положення про масовий спортивний захід – це документ, який визначає умови його проведення і включає такі розділи:

- **цілі і завдання заходу;**
- **строки і місце проведення заходу;**
- **організація та керівництво проведенням заходу;**
- **учасники заходу;**
- **характер заходу (змагання особисті, командні, особисто-командні);**
- **програма проведення змагань;**

(продовження переліку розділів положення про захід)

- **безпека та підготовка місць проведення заходу;**
- **умови визначення першості та нагородження переможців і призерів;**
- **умови фінансування заходу та матеріального забезпечення учасників;**
- **строки та порядок подання заявок на участь у заході;**
- **інші умови, які забезпечують якісне проведення конкретного заходу.**

Положення про масовий спортивний захід має бути розроблене та затверджене організатором не пізніше ніж за два місяці до початку його проведення.

У разі проведення офіційного заходу організатор затверджує положення за погодженням із відповідним центральним органом виконавчої влади чи структурним підрозділом з фізичної культури і спорту місцевої держадміністрації або органу місцевого самоврядування.

**Національний університет фізичного
виховання і спорту України**

Мирослав Дутчак

**ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ
ЗАЛУЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО
МАСОВИХ СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ**